

Problema evreiască- extrase din jurnalul Liviei Dandara

1982

31 Mai Scriu pentru secție o notă în care informez că de la Arhivele Centrale mi s-a refuzat documentarea privind regimul minorităților din România.

1984

22 februarie Astăzi ma cheama generalul Zaharia și-mi spune că am fost desemnată și aprobată să fiu în delegația română în întîlnirile științifice cu evreii....Deocamdată am de făcut referatul: "Integrarea evreilor în viața socio- politică a României după 1918"- cu accent pe cei din Transilvania. Totul e în regulă în afara de Maria [Covaci] care va fi furibundă- e fiica ei și nu admite să i se ia. O discuție prelungă, echivocă, vindicativă.

13 martie Caut în cartoteca ISIS cartile în problema evreiască. Sunt.

14 martie. Astăzi încep fisarea în problema evreiască. Cărți multe, numere de inventar vechi, multe puncte de vedere. Va fi greu să-i găsesc pe evreii din Transilvania, cum îmi cere referatul.

19 martie Studiez- fizez istoria evreilor de diversi autori. Din păcate găsesc foarte puțin despre evreii din România - despre cei din interbelic rarissimi, iar ca să aleg ceva special despre evreii din Transilvania , este aproape o glumă. În orice caz, îmi ajută foarte mult cititul acestor intensiv pe un subiect pe care întotdeauna l-am avut în vedere dar mereu l-am amînat. Este interesantă, dramatică, captivantă istoria lor. Faptice, cronologic încep să le cunosc evoluția. , peregrinările, diaspora, religia. De ce? - la această întrebare pînă acum , nici un autor nu mă lamurește. De ce au fost mereu persecutați și alungați? Cum au supraviețuit ca nație și religie? De ce? Nu știu dacă am să află. Citesc manualul lui Dubnov, sinteza lui Pinelis, legislația din România. Îmi completez dicționarul de personalități al acestui neam copleșitor prin genii: Heine, Malraux, Einstein, Freud, Bergson, Marx , Proust. ... la institut citesc în draci bibliografie evreiască.

26 martie Lucrez-fizez o istorie a evreilor din România a lui Carol Iancu (teza de doctorat la Paris) și sînt suferită, intrigată, indignată de modul cum raportează toată istoria noastră la binele/răul făcut de ei. Galeria marilor noștri patrioți în epoca modernă a României este blamată , criticată, ce spun eu judecată pentru antisemitism, acolo unde era și acolo unde nu era. A I Cuza, Kogălniceanu, Brătianu, Rosetti, Bolliac, Golești, Negruzi, Alexandri, Dionisie Pop Martian, BP Hasdeu, V Conta, Carol I, toți sînt învinuiți de xenofobie , egoism național, antisemitism s-a. Marile evenimente naționale 1859, 1864, 1877....văzute tot prin prisma luptei lor pentru "emancipare"; scot în evidență amestecul continuu , presiunile, ingerințele de tot felul ale marilor puteri la adresa și pe seama României , totdeauna incitate la aceste presiuni de organizațiile evreiești interne și internaționale.

16 aprilie Citesc, fizez din istoria evreilor din România. La Europa cîci s-au luat tare de Vadim Tudor. Tîmpitul. Nu așa se face. Fel de fel de zvonuri că l-a dat rabinul în judecată , că a plecat în America, că-i judecat de tribunalul militar. Cit despre părerile românilor, sînt lamentabile....,

24 aprilie La Institut , printre picături , mă adîncesc în problema evreiască dar ... nu găsesc mare lucru pe tema colocviului, măcar mă pun la punct cu o problemă. ...

3 mai Tov Zaharia îmi comunică că a ieșit aprobarea la colocviul cu evreii. La sfîrșitul lui mai trebuie să dau referatul gata. Mi-a dat niste indicații care dovedesc că habar n-ar cum stă treaba. Voi vedea ce voi face.

5 mai Fizez în disperare diverse broșuri cu chestia evreiască dar ... nu găsesc ce-mi trebuieÎn general este literatură sionistă sau antisemită. De unde să scot "integrarea ce mi-o cere Zaharia "

7 mai AI Centrala. fizez fondul Min. Instrucției publice. Găsesc școlile confesionale, diverse licee, diverse memorii de doleanțe evreiești, diverse frecșuri cu autoritățile de resort. Găsesc diverse dosare despre Garda de Fier. despre fapte politice etc. într-o arhivă care în Opis nu se descrie. vai de capul celor care au organizat-o numai pe criteriul birocratic. Prelucrarea este, nu defectuoasă, ci parcă voit "anonimă" ca cercetătorului nici să nu-i dea prin cap că ar putea găsi ceva acolo.

8 Mai Ne cheamă (pe mine, Simion și Calafeteanu) Zaharia. Ne dă indicații cu evreii. Ne beștelește, mai ales pe mine, când încerc să-i spun cât de complicată este problema. Ne mută termenele de predare. Țipă, e bătăran, îmi spune că nu are nevoie de nici o arhivă- că asta este o sinteză. Constat că colegii mi-au făcut-o. Nu figurez pe lista de acces la Arhiva ministerului. de externe, așa că nu voi avea o serie de informații care-mi erau necesare obligatoriu. Sînt indignată, consternată de stilul de lucru. ... Plec spre Arhivele Istorice Centrale unde caut la disperare prin fonduri diverse ... "problema evreiască". Eu trebuie să predau referatul pe 21 Mai.

9 Mai . AIC. Vad fizez Fondul min. Propagandei Presa, ziare. Nu prea dau de cele exclusiv evreiești. Încurcături și rea credință din partea minoritarilor. După masă fișez cartile luate din biblioteca institutului.

12 Mai. Astăzi inchei o autentică "fușurare" în arhive. în problema evreiască, pentru că trebuie să mă apuc să scriu referatul. ... Saptamina asta, cu nervii biciuiți, cu noți nedormite, parcurgînd sute de doare și mii de pagini arhivistice constat că "problema" nu mă va capta niciodată

13 mai Acasă scotocesc prin vechile mele fise pentru a găsi material în problema. Probabil pe luni încep să scriu.....seara vin pe la noi Ion arhitectul și cu Edi, prietenii lui Ion

14 Mai Toată saptamina stau în casă, în marele meu fotoliu, înconjurată de cărți, fise, ace, capse, pîcsuri, hîrtie. ... Imi organizez materialul pentru ceea ce va fi paragraful I: Reglementarea statului juridic al evreilor din România. Imi lipsesc: lucrările conferinței de la Paris pe problema, dezbaterile din parlamentul românesc. Dificultăți cu zecile: istorice, morale, sentimentale. Cota psihologică dominantă: depresie, anxietate, insomnie.... Lucrez pînă seara tîrziu, scriu 13 pagini din introducere. Am mari dificultăți cu selecționarea materialului. Scriu: România după 1918, statutul minorităților, intervenția marilor puteri, constituție, legislație, declarațiile politicienilor români, evreii în lupta țării, situația deosebită a Transilvaniei, altercația demografică, maghiarizarea evreilor, ecouri, reacții la unire

15 mai.... Lucrez la statisticile cu evreii. Deși cu calculator, greșesc socotelile, procenetele, refac tabelele....iar fac alte capuri...socotesc socotesc de parcă aș număra firele de păr din barba unui evreu. Pînă seara scriu trei tabele cu numărul evreilor din Transilvania pe ținuturi, județe, meserii, etc. Am săltat la pag. 17 Mircea cu Lulu îmi verifică calculele.

16 mai astăzi Abordez viața politică a României și în context- evreii în viața politică a țării, mai puțin disociați pe Transilvania; evreii și parlamentul; PNE evreiesc, uniunea evreilor respectiv PER și UER. Nu pot spune lucrurilor pe nume, mă strecoar prin hățșuri de istorie ingrată. Caut să acopăr ceea ce este evident. Salt la pag 30. Mai intercalez cîteva citate, încă două statistici și ignor deliberat pe naționalistii noștri; lăcrămez pentru Goga.... îi bag și pe ei în cernelă

17 mai Astăzi reiau problema PER și UER. Continui cu reglementările juridice din 1938, cu episodul antisemit din cele 41 de zile ale guvernării Goga. Cu alertarea străinătății. Apoi în 1938 și 1940 statistica finală înainte și după cedarea Basarabiei și Bucovinei.

18 mai ... Mă ridic din pat la 4 dimineața și-mi organizez taraba ca să reiau lucrul cu evreii....Apoi însăilez o jalnică pagină cu școala evreiască pentru că, dacă aș da adevărul aș ajunge la "numerus valahicus" din cauza școlii românești. Trebuie să cercetez puțin pe Mănuilă ca să dau ceva date generale

19 mai Reiau in disperata criza de timp problema invatamintului si religiei evreilor. Scriu si asta si-mi mai ramine antifascismul, antisemitismul.

20 mai duminică ora 15 termin referatul cu evreii (65 de pagini)

24 mai ... Astazi tov Zaharia îmi dă textul ajutat pe care îl voi prezenta mâine la consiliu. În general scoate tot ce este dezacord, disensiune. - in ce-i priveste pe evrei. Lucreaza direct pe text, redacțional. Îmi convine dar îmi va scoate ochii.... ca a facut el treaba....

26 mai ... Se citeste referatul meu.in consiliul de directie si consiliul stiintific..... ascultăm intr-o citire infectă a lui Copoiu , ceea ce am gândit si muncit atîta vreme. rezultă că le place. După lectură Puțuri chiar vădește că-i mulțumit și începe să ne povestească niște basme cu dacii și evreii. Ridicol, pueril, bate cîmpii că un rege dac al regatului ... care trimite consilieri la Isus să-l vindece de o boală de ochi. Rezultă din ce spune că ei israeliții ne plăteau tribut sau erau sub suzeranitatea noastră. ...precum mai târziu am fost noi sub turci. Ca dacii l-au numit pe Hristos Dumnezeu si deci dacii au fost creștini înainte de creștinism. ETc. Despre tema colocviului nu ne spune prea multe decît că ... să prezentăm numai ce ne-a unit , aspectele pozitive, să le arătăm superioritatea poporului nostru , a socialismului etc.In Consiliu mai sunt: Zaharia, Copoiu, Unc, Surpar, Iordache- contabilă, madam Popovici de la documentare, Zaharescu pe post de consilier, că de. e evreu. si are copiii de curind rămasi în Israel. . Gioni Alexandrescu . Lipsesc slavă domnului - Deac si Nae Popescu.

28 mai Astazi se citeste in Consiliu si referatul lui Calafeteanu. Apoi urmează discuții: Unc-elogios la adresa referatului, cere să-l scot pe Giurescu pentru că era "de dreapta"...Zaharescu, multumit cere sa nu pun accentul pe PNF ca ei au fost "integrați". Copoiu - să.l citez pe George Călinescu cu a sa istorie literaturii, despre scriitorii evrei. , Alexandrescu (cu acordul meu) cere sa introducă statistici economice care sa indice ponderea evreilor in viața economica. Puturi ripostaza ca nu-i nevoie, ca deja le-am luat fabricile, că ce-au adunat ei acum este al nostru etc.....Ni se cere să îmbunătățim referatele și să le predăm urgent. Ne mai spune Puțuri povești cu dacii de prin Asia....

29 Mai. Stau acasă și îmbunătățesc referatul în sensul cerut. , dar mai ales bag eu cîte ceva ca să-l aduc la intențiile inițiale pe care mi le-a răsluit Zaharia. Folosesc prilejul pentru a-mi adînci documentația deoarece Puțuri ne-a comunicat: colocviul se va desfășura sub formă de discuții-întrebări între ei și noi. Trebuie deci să fim în stare sa facem față la aboslut tot cu ce vin ei. Numai noi trei vom vorbi . Restul (Zaharia, Copoiu, Unc, Ștefan Marian și Petculescu vor asista la dezbateri dar n-au voie să spună nimic , nici măcar în pauze sau pe hol. Ehe! Ce tactică pentru a-i propulsa.

30 mai După o altă nopate de lucru căpietar dau gata ultim formă (a 3a!) a Referatului. Dimineața îl duc la institut. Seara îl colaționez. Are 29 de pagini.

1 iunie la Institut repar dactilo exemplarele de lux , de tradus si trimis la secție.

7 iunie Astazi citesc steogramele colocviului romano evreu din 1983 si constat ce tari si duri sint evreii si ce slabi si handicapati sint romanii. Zaharia le-a spus tot felul de povestioare, unele fără rost, altele total neindicate.....Calafeteanu demagog, superficial, neavenit... Simion crispat, lipsit de imaginatie.....Colocviul a fost un eșec din toate punctele de vedere- pentru romani si un prilej de plesneli pentru evrei.

Astazi soseste delegatia de la Tel Aviv.....Sint 3 sau 4. îi primește Puțuri în consiliul de direcție.; sunt toți consilierii lui, toți gură cască dar eu și Simion nu sîntem invitați. Lumea rîde, este scandalos cu Puțuri ne ignoră , ne tratează ca pe niște servi. Glume de tot felul pe tema asta în institut. Cică noi sîntem vedetele și ne vor arăta doar la colocvii.

8 iun ... Vine acasa Ion , sint bucuroasa, pentru ca mi-era dor de el, dar ca moment.... , nu prea stiu cum s-o scot la cap cu evreii....Eu nu primesc referatul-replică al evreilor care încă nu este tradus.... încît vom lua cunoștință cu el deabia luni si vom intra direct în dezbateri.....

Vin acasa cu Ion , ma ajuta sa facem un grafic trasnet cu diagrama procentuala, pe profesii romani-evrei

9 iun... Citesc din fișele cu evreii și am impresia (nu-i prima oară) că le citesc pentru prima oară. Memoria mea oare îmi face fițe sau fiind probleme ce-mi repugnă ... le respinge instinctiv. Tîrîș ...îmi pun cîteva probleme la punct. Seara colocviu cu Ion pînă la ora 2 noaptea.

11 iunie

Colegii de la Iad Vașem : Isac Gutman, Jean Ancel, Efraim Ofir.... Noi- Livia, Simion, Calafeteanu

Ziua I colegii evrei imi comunica impresiile...despre referatul meu. Sint impresionati , ma felicita, ma lauda pentru continutul de informatii , pentru problematica avansata, pentru tinuta stiintifica, tonul academic, profunzimea analizei. ...Gutman: Cel mai interesant si competent studiu al unui istoric ne-everu despre problema evreilor ; demn de o confruntare internațională de ținută europeană!; Ancel- Impresionat de bogăția, stilul și problemele ridicate. ; Ofir: A înțeles fparte bine care era situația evreilor. Guttman: mi-am clarificat abia acum specificul regimului evreilor din Romania. Pun întrebări pe diverse aspecte pentru a înțelege mai bine. Ziua II Toata dimineata dau raspunsuri detaliate la problemele puse. Primesc iar felicitări pentru completările și lămuririle oferite. Mi se spune că pe lîngă talent de scriitor am un mare talent oratoric. (amănunte la dosarul cu colocviul)

... punem noi intrebari la referatele lor. ...tonul este foarte civilizatat , degajat, academic. Ei sint dispusi la discutie, sint receptivi.....Singura chestiune pe care încă nu o accepta- libertatea evreilor la invatamint in Romania. Sustin numerus clausus pina la numerus nulus pe tot interbelicul. Referatul lui Simion place.

Ziua III Observatii despre referatul lui Calafeteanu.Vulnerabil, superficial, nu-l menajeaza iar el este la fel de slab si la răspunsuri. Eu cu Simion trebuie să intervenim, să dăm explicații, să corectăm niște ineptii de-ale lui. trage concluzii I Popescu Puțuri ; ca un bătrîn înțelept.... iar o ia razna ; îi impresionează cu explicațiile lui din ilegalitate în problema evreilor.Informații inedite despre Antonescu, Piki Vasiliu, Gingold, Ghelerter, Pătrășcanu, Filderman si situatia evreilor din Romania . Gutman e profund mulțumit.

Daca ieseam rau la colocviu, institutul ar fi vuit asa toata lumea se face ca ploua, că n-a auzit de succesul meu.....eu sint năucă dar mulțumita.. Îmi adun hîrtoagele, mă dezumflu....Maria Covaci este furibunda de invidioasa, de crivdoasă, nici nu se poate abține.....Ea- este cert- mi-a creat o atmosferă neplăcută- în institut, mergînd pînă la calomnie și mișmaș Aflu tot felul de cabale pe care le-a încercat. Este oribilă.

1 iun. Merg la Intercontinental și asist la un simpozion internațional , patronat de rabinul Mozes Rosen cu ocazia comemorării a 40 de ani cu ocazia holocaustului din Transilvania de Nord. Văd evreimea Bucureștiului , evrei veniți din toată lumea. Conferențiază profesorul Weisman de la univ. din Ierusalim si Ancel. Vorbesc mulți dar îl consemneze pe Talavera "Noi evreii din Transilvania am ieșit cu steaguri și flori să-i primim pe unguri în 1940. Iar ei au fost călăii noștri. Trebuie să recunoaștem această greșeală de apreciere, această greșeală față de români . ; am plătit-o scump. " In sală era si Fazekas."

... 3 sept primesc sarcina sa ma ocup de stiintific de fam David Schary - profesor la universitatea Tel Aviv...

19 sept ... Seara in vizita la fam Schary de la Ierusalim la masa...

12 oct seara la restaurantul Triumf, masa pentru familia Schary....

2 noi la ora 3 PM ma suna Calafeteanu din birou la Zaharia: Simion Aurica a murit. orice as scrie nu ar exprima ce simt. Il pling ca pe un frate , ca pe cel mai bun prieten

... 6 noi inmormintarea lui A. Simion....Aflu că la Institut, în dimineata înainte de a muri Simion , Zaharia l-a înlocuit pe Simion cu Calafeteanu. ca să plece în Israel. Atenție Livia - Ion Calafeteanu este cea mai mare jigodie din institut!

9 noi La institut primesc șpalt la studiul cu evreii. - apare in Anale.

19 dec Prima discutie cu Jean Ancel discutie interesanta reciproc rezervată..... In arhivele statului facem documentare in problema evriasca . Vad mii si mii de documente . Mi se rotunjestea si mi se lumineaza multe. Altfel voi aborda viitorul referat. Din cind in cind il invit pe Ancel la o cafea. Am cea mai interesanta si sincera discutie cu un evreu in ceea ce priveste marea problema a semitismului si antisemitismului. Il simt sincer, patimas , dar face mari eforturi pentru a se posta pe o linie obiectiva , istorie critica si autocritica. Imi spune o serie de lucruri despre trasaturile pozitive si negative ale evreilor ca popor, pe care rar mi-a fost sa le aud expuse atit de elevat, de academic....

27 dec Ultima discutie cu Ancel, inainte de plecare.....Ieri cireva ore Puturi il primeste si in prezenta noastra are loc o discutie frumoasa, interesanta. Ancel este impresionat.

1985

7 ian Eu la Arhivele M.A.E. Documente cu problema evreilor sub Goga.

8 ian Eu la arhiva MAE problema evreilor la Geneva

9 ian Eu la arhivele MAE Problema evreiasca la conferinta de la Evian.

21 ian Lucrez toata ziua la MAE instalata intr-un birou al unui director bolnav. Au dificultati la arhiva cu sala de studiu ...Fisez fondul Conferinta de pace, pe problema evreiasca. Este ff slab.

26 ian

In arhivele MAN fond Mstat Major , dosar nr 941 (microf II) sute, mii de documente cu atrocitățile săvîrșite de evrei la Chișinău, Cernăuți, Soroca, Bălți, Reni, Bolgrad, Herța s.a în zilele de cedare a Basarabiei. Despre ele nimeni încă n-a suflat o vorbă. Ei doar se plîng. Ei au fost victime. Mi se întărește convingerea, este o certitudine: calvarul lor din 1941-44 își are originile în nerușinarea cu care ne-au umilit în 1940. ...Ce-ai facut evreii din basarabia si bucovina? S-au bucurat manifest, cu steaguri si poza lui stalin , cînd au auzit de cedarea la ruși a acestor teritorii. Au umilit în diverse chipuri armata română care s-a retras într-o tragică și grabnică disperare peste Prut. Au omorît, bătut, jefuit, batjocorit populația civilă, rămasă în orașe, pînă la intrarea armatei roșii. Au devastat și jefuit edificiile publice. Au profanat lăcașurile de cult, au dărîmat statuile neamului românesc. Tot ce războiul răscolește ca ură și atrocitate de turmă au făptuit evreii și alți minoritari ai scumpei patrii comune ! Sigur, documentele atestă și răzbunările românilor . Multe. Cine a fost de vină? Cine a dat tonul?

4 feb La arhivele MStMajor mai descopar la fond Armata I documente ff importante despre evrei , despre unguri, despre nemți și mă înduioșez de soarta românilor. In nr 1/1985 imi pare in anale studiul despre evrei....

5 februarie ... Toata saptamina aranjez dosare cu fotocopii de pe documentele cu istoria evreilor. Pînă la urmă ceva ceva a ieșit dar din punct de vedere birocratic sint scirbita de multele si inexplicabilele piedici care se simt impotriva cunoasterii adevarului istoric.De ce? Cine? Ilie Rădulescu, după ce a dus de rîpă televiziunea română, a ajuns să ferească arhiva de la externe cu incompetența, frica și reaua-credință pe care le manifestă. . La militari e mult mai bine, se simte o atmosfera romaneasca, națională, patriotică....n-am intimpinat nici o piedica....se pare ca la arhivele centrale , o dată cu plecarea lui Gall (ce căuta lupul paznic la oi- părere strict subiectivă) se vor mai slobozi și dechide lacatele....ce tin sub tacere adevarul despre istoria bieteii noastre tari. Nu pot spune nimanui, decit copilului si sotului meu nefericirea, revolta neputinta care ma cuprind , fata de multe, multe episoade cu care a fost confruntata Romania....

21 martie La arhivele statului trecem din nou prin mina documentele cu evreii pentru a hotari ce este pentru xerox si ce nu. Cît efort și timp am cheltuit noi pentru Ancel, ca și cum am fi

scribii lui. Și peste toate, nici .nu-i vor fi trimise documentele cu care li s-ar putea da peste nas.....Optică evreizata la sefi nostri. Iar eu , fără sa vreau, ajut la perfectarea ei....

22 martie Mă sună la birou profesorul Sami Vianu , mă felicită pentru articolul meu cu evreii., îmi propune o întâlnire, o colaborare, să scoatem împreună din volumul de documente cu evreii. Nu știu ce să cred. Am impresia că mă crede vereucă. Sau un român de bună credință. Atenție Livia ! Spune-mi cine te laudă ca să-ți spun ce ai făcut.

25 martie Fisez în draci discuțiile la legea cultelor din 1928. Din nou, alături de conducătorii României de taunci , sînt indignată de nerușinarea minoritarilor nopștri, de prostesca toleranță românească,. Mi_am pus foarte bine la punct această problemă. mai ales cu bisericile romane cu ortodoxii si greco-catolicii. Nu prea eram edificata.

29 martie merg cu un taxi la Casa Scînteii iDiscut cu Timcu care este foarte drăguț. Simt că-mi împărtășește bucuria.

12 apr Merg la Sami Vianu și punem în discuție problema evreiască. Să vedem ce o să iasă.

24 apr Puțuri semnează oferta făcută de Vianu privind documentele cu evreii. Copoiu imi comunică...si ar urma sa ne paucam de lucru. Nu stiu ce o sa iasa.

10 mai Seara ... discutie cu Mihai Pelin care-mi ia un interviu pentru revista Romania (străinătate)...

22 mai merg la I P Puturi si-i comunic ca ca s-a terminat microfilmul pentru Schary

Îmi spune cum se procedează. Cei din institut nu vor, se eschivează.

9 iunie ... simbata vine pe la noi Pelin si facem schimb de documente....

13 iunie. M Pelin îmi dă niste articole de-ale lui ce i-ai aparut în apr-mai 1983 în Scinteia Tineretului , al trelea trebuia sa apara în flacara, dar n-a mai aparut. Articolul abordeaza dintr-un unghi foarte interesant dogmatismul din deceniul obsedant punindu-l în legtaura cu vaangardismul interbelic. ... Este tulburator cum si-aiu batut joc proletcultistii , de arta romaneasca, de cultura, de tradiții, de oameni. aceste art. imi decshid ochii asupra unor fenomene la care am meditat si eu în teza de docorat. Din pacate multe fire duc la...evrei....si cum sa csrii despre ei poate fi taxat de "antisemitism" (așa cum deja a pățit-o Mihai pelin cu articolele sale ... de care s-au legat cei de la Europa Libera , în speta V ierunca, care se dobedeste a fi mercenar în slujbe straine)

21 iunie. Un oarecare Stanciu de la comunitatea evreiască îmi solicită "o ofertă", un contract la ceea ce în planul lor reprezinta al IXlea volum de documente privind istoria evreilor în Romania. Pardon! Ce ma crede Stanciu si Vianu! Ce clapă au vrut să-mi tragă cu oferta lor....trebuie să-i comunic lui Puțuri - dar hotarirea mea este clar negativa.... La Puturi, hotarim ca asa zisa colaborarea cu comunitatea evereiasca sa sisteze. Rasuflu usurata.

30 oct Re-redactez referatul cu evreii în conformitate cu recomandările de la Cons. stiintific

31 Oct Lucrez la referatul cu evreii si-l perdau la dactilografa.

3-7 noi la BCS citesc asiduu arhivele Victor Antonescu : 1919 (cu min. de la Paris). ca ministru de finanțe în guv. Brătianu , ca min de justiție (în guv. Tatarascu si apoi externe (1936-7. Găsesc diverse chei si explicații , privind unele episoade "tari" din diplomația rom. interbelică . îmi pun la punct documentația cu inervențiile evreilor în 1919, la congresul de pace. Aflu si sunt lămurită de felul cum a trebuit să plătim , din greu, puțină bunăvoință a francezilor față de cauza românească. Presa , informații etc. Imi edific dîrzenia lui IIC Brătianu pentru problemele minoritare si din nou constat cît de ingrați au fost cu noi marii noștri "aliați", mai ales Anglia.

5 dec Astazi Zaharia ne-a comunicat ca s-a hotarit plecarea în israel pentru 9-17 ianuarie 1986. Trebuie să facem formalitățile pentru pașaport și celelalte chestiuni.

1986

2 ianuarie vizita Invit la noi familia Pelin. Vine singur. Atmosferă de vorbă interesantă- de istorie, literatură, cancan etc.

6 ianuarie Pregatiri intense pentru plecarea in Israel Cosfătuire la IPPuțuri. ... citire de fișe și istorie....IPP ne spune cum sa se comportăm....să ne suținem punctul de vedere cu fermitate, fara însă "răfuieți"Să nu ieșim din Ierusalim pentru că acolo la evrei sunt teroriști, sunt bombe. Să vorbim cu colegii proaspăt plecați -Zaharescu, Cotușteanu, Minei..că doar .ei aici au făcut lucruri bune ... si acum s-au dus în țara lor...Să ne ducem acasă la colegii de colocviu dacă ne invită să nu creadă ei că sîntem orpiți Etc. Impresia mea: bate cîmpii, este senil . Uneori sclipește cîte un crîmpei de gînd normal.

9 ianuarie avion Bucuresti- Tel Aviv ... cazare Holyland

10 ianuarie Primire la Iad Vashem- director adjunct Dafne - vizita la "Drepti intre popoare"- vizitarea monumentelor cu Jean Ancel - salile Holocaustului... rotonde cu petre funerare... vizita a 2 cartiere moderne din Ierusalim....cartierul artistilor muntele Sion...cartierul evreiesc din vechiul Ierusalim.Zidul plingerii. menora olandeza "Glasul nostru" ziar evreiesc anunta colectivul Seara de basm, misterioasa

11 ianuarie Ierusalim Ghid T Lustig.... in Karem satul unde s-a nascut sf. Ion.... biserica Constantin si Elena in care IHristos i-a invatat pe discipoli tatal nostru....cartier arab, panorama.....dealurile pe care a venit Richard III... marile cimitir evreiesc..... monumentele regilor evrei.....monumentul fecioarei Maria, sfîntul Iosif sfînta Ana ... biserica nasterii fecioarei.....clădirea cruciaților... biserica greco catolica.....muntele măslinilor... gradina Ghetsmani.....vechiul Ierusalim crestin....Via Dolorosa.....statia 9...

la Lustig acasă.... cu Ancel la cafenea....cu Scharon la hotel

12 ianuarie Ierusalim intilnire protoclara cu directorul Arad....Universitatea ebraica de pe muntele Scopus.....prof Gitman introduce.....

ora 14.30 deschiderea simpozionului - Arad, Moses Rosen, Calafeteanu , Ancel. Referat-Ofir-Intilnire cu Cotusteanu si Zaharescu Dezbateri. Referat Dandara Discuții puține... .seara fuga prin piață....la familia Ancel...vorbim....impresii despre Israel.....

Ginduri Israelul este o țară făcută și nu crecută.Visul sionist nu s-ar fi realizat dacă nu ar fi avut enormul sprijin financiar al evreilor din diaspora. Orasele, asezarile, muzeele, uzinele, universitatile....toate au la baza acest ajutor. El este marcat de altfel prin plăcile care marcheaza donațiile.Civilizatia evrieasca veche exista ca strat si substrat a tot ceea ce cuprinde Vechiul Testament-Tora-Talmudul. Pentru ca sa poata fi elocventa si totala ar trebui sa fie distruse celelalte straturi de istorie , civilizatie si religie: , romanii, musulmanii, mamelucii, cruciatii, turcii, britanicii arabii etc. Urmele acestora copleșesc, acoperă sau incorporează vestigiile evreiesti. Efortul lor- ingradit de tabuurile cu care se opereaza in domeniul locurilor sfinte- se simte in tot si in toate. ... Deviza recludirii celui de al 2lea templu nu este o metaforă., pare a fi un scop final..... dacă se va ajunge la acest scop prevăd iscarea unui dramatic război religios, cu consecințe imprevizibile....

de acum înainte Iordanul este o apă nu mai mare ca Dîmbovița, muntele măslinilor este cît hățașul de la Miorcani ; grădina Ghetsmani cît grădina bunicii , Via Dolorosa cît Lipscaniul , Golgota nu mai înaltă decît dealul mitropoliei; mormintul sfînt al lui Hristos- un mormint evreiesc peste care s-au construit capele....biserici- ca in burta unei balene....

13 ianuarie simpozion...

...Ansamblu de dansuri evreiesti Hora - noaptea la cafenea, invitatii lui Schary....

14 ianuarie Simpozion. interventiile lui Zaharescu. Ancel prezinta volumele. Simpozionul se termina brusc.ora 12

Tel aviv univesitate intilnire cu prof Iavat - proouneri de colaborare la conferinte ora 15 la ambasada noastra.... - muzeul diasporei- intilnire la seful computerelor- informatii privind comunitatile si famițiile evreisti Ancel ne ghideaza.....

15 ianuarie Excursie cu Ancel - Ierusalim- pustiul Iudeiii- Marea Moarta- cenotaful lui Moise- asezari israeliene si arabe...beduini....agricultura... Iordanul... Tiberias ... chibutul Degania....Ierihon- inaltimele Golan....chibutul Shamir. intilnire cu romanii de aici

vizita fabricilor in chibutul Shamir....Chiriati Shamon- Rosh Pina- Tivon - etc Mtii Carmel, Haifa

Intilnire Universitate... Bela Vago Holocaust 3 departamente ... revista- intelegerea holocaustului...Comunicare Smuel Ben Zion - copii evrei din Moghilev (interventii Dandara, Bulei, Calafeteanu , Ancel) Intrebări de istoriografie romaneasca

Prinz intilnire la bufetul Universitatii . LD discuta cu Arie Steinberg - autor a 2 volume despre emigrarea evreilor din Romania . apoi cu decanul Șatberg - doctoratele lui Bela Vago, manualele scolare.... vizita biblioteca, absenta Romaniei coasta marii Mediterane , zona cezareea

seara hotel Holyland masa finala cu Arad, Gutman , Ancel- concluzii propuneri protocol

Gînduri despre mentalitățile evreilor..... nu poate fi vorba despre o națiune formată, cu atributele pe care noi le atribuim conceptului. Trei idei forță există sau sînt cultivate: 1.

Poporul evreu- popor ales si Israelul -țara sa 2 Pezentul modelat pentru a lega firul întrerupt acum 2000 de ani , pe matricea visului evreiesc din diaspora. 3 Religia, limba , istoria veche- pilonii de suținere si adeziune națională. . Acestor idei le este subordonat totul : efortul pentru înflorirea economică, educația întru conștiință națională de sine, edificarea unui profil cultural specific evreiesc, mergînd pînă la creațiuni artificiale, deliberat croite- dar apoi asumate... . M-a șocat felul cum decupează ei istoria lor, sub toate aspectele , din istoria popoarelor în mijlocul cărora au trăit. ; poate greșesc dar, deocamdată, la ce am văzut și auzit în discuțiile istorice în muzeeși în cărți , nu par a avea vreo undă sau motiv de recunoștință pentru nici o țară, pentru nici un popor. Nu se consideră obligați să recunoască influențele culturale ... cel mai elocvent este muzeu diasporei si Iad Vashem. Au avut parte numai de pogromuri si suferinte. S-au pastrat ca entitate numai prin forța lor moral religioasă închisă. Contribuția evreilor la tezaurul istoriei si culturii universale e decupată și văzută numai dinăuntrul comunității evreiești. Bunăstarea materială.....le dă o mîndrie cu acoperire în fapte și vorbe.

17 ian. aeroport spre Bucuresti

18 Ia Institut. Vorbim. Povestim.

20 ian La Popescu Puțuri in consiliul științific raportăm cum ne-am îndeplinit misiunea....Eu îmi adun gîndurile, puterile, hîrțile

... 21 ianuarie la mine M Pelin caruia îi povestesc...Mă cheamă IPP căruia îi povestesc mai multe....impresii din Israel Am avut de citeva ori impresia dura si cutremurătoare , ca tot ei evreii vor determina cindva o alta darimare a lor si ca vor fi iar spulberati in diaspora.....Cel mai tare m-a pus pe ginduri tenacitatea cu care vor sa-si reinvie civilizatia celui de al III-lea templu cel heordian, distrus in anul 70. ... nu mi s-a parut o legenda intretinuta de fanatici Mi s-a revelat ca un vis care ar urma sa incununeze plenar visul sionismului, fondul lui

10 aprilie Cît lucrez la BCS m-a vizitat adesea Mihai Pelin cu care schimb informatii si materiale....Uneori îl simt ca un frate, alteori mă tem că iar greșesc cu privire la oameni.. El m-a flatat cu cronicile lui. dar ce stiu eu, altfel, despre el? Uneori mi se pare serios, alteori bețiv , alteori că este din gașca lui Eugen Barbu și Ungheanu uneori vreau sa-i dau toata documentatia ce o am pentru 1940... alteori ma tem pe ce maini dau eu munca mea....dar si asa eu nu am de gind sa scriu peste 1940.....decit sa zaca la mine mai bine sa circule.... dar mie nu mi-a dat nimeni nimic niciodata

12 martie Sedință fulger la IPP Ne citește o recenzie apărută în Israel la cele 11 vol scoase de ancil despre istoria avreilor din românia. Ce părere avem. Eu i-o spun detaliat. Mă repet chiar. Rămîn apoi si-i mai explic odată cum văd eu problema, deoarece el a bătut cîmpii după tot, in concluzii.Pe scurt ideea lui IPP a fost cam așa: Lasă să-i ponegrească pe boieri si burghezii din trecut, noi nu avem a-i apăra,; doar de aceea i-am alungat de la putere. Și pe noi ne-au persecutat așa că nu avem de ce să ne simțim lezați de înegrirea istoriei de pe vremea boierilor

si burgeziei. Vulgar. Dogmatic. apologetic. Senil. Incercsa-i spun ca atacul lor nu-i la clase si persoane ci la marile momente din istoria neamului.

14 martie. Intilnire cu dl Tudor, omul cu ochi albaștri. Discutăm despre istoria evreilor , despre Ereț Israel, despre Iad Vashem ... Pare un bun cunoscător.... Îi spun si eu o serie de păreri care-l interesează din unghiul istoric pe care-l abordez. pare interesat. Receptiv....

... La BCS dau peste o conferință ținută de N Petrescu Comnen la Academia diplomatică de la geneva (apr 1927)... vorbește de semnificația tratatului pentru minorități (Saint Germain) pentru cele patru țări cîrora li s-a impus ... despre justetea cu care s-au opus cele 4 state despre conformarea acestor previziuni după 8 ani , demonstrată prin hărțuirea celor 4 state de către minorități..... Concluzia: stirbirea suveranitatii statelor natioanale....

17 martie BCS ... ratificarea tratatului de la Saint Germain..... Sint colpeșită de naumite persoane.... planează petse ei I C I brătianu- făuritorul Romaniei mari . Demnitatea lui.

Puterile mari- marile PUTORI: Tratatul cu minoritatile- o jignire, o stirbire de suveranitate.

16 iunie Ieri sau azi a venit sau vine Jean Ancel in cercetare la Institut...Conform programului întocmit de I Calafeteanu. probabil nu urmează nici măcar să-l văd, ceea ce el va interpreta ca o măgărie din partea mea . Mă supun ordinelor și nu voi întreprinde nimic dar este rușinos și spre paguba noastră. .

18 iun Astazi vine Ancel in birou nechemat. Totusi discut cu el. Incerc sa citeasca articolul lui Pelin despre Curtio Malaparte si nici nu vrea sa auda. Este opac si recalitrant la orice "revenire" istoriografică romaneasca.

20 iunie Astazi in cadru festiv ambasadorul Israelului si Ancel fac cadou cele 10-? volume din istoria evreilor din Romania ... din protocol eu lipsesc.....ecouri- au ramas stupefiati, scandalizati.....Dar ce-au crezut? De ce IP Puțuri n-a fost atent la ce i-am spus?...

E clar ca Ancel e uns cu toate unsorile evreiesti.... Insista sa ma vada , imi da explicatii la volumele lui, imi vorbeste de volumele viitoare . Dubla lui datorie: fata de romani si fata de evrei:. Motiveaza ... Va scrie o carte pe fundal cronologic: 1938-44. Vrea documente. Chiar daca nu-i convin le va publica. Intelege - zice el- situatia in care ne-am aflat noi romanii, la cumpana Europei. Imi expune din memorie cele 300 de rinduri de caracterizare a lui Antonescu pentru marele dictionar al Holocaustului , ce va apare in Israel. Vrea sa ma convinga de bunele lui intentii fata de noi.Cum insa intervin cu o paranteza, cu o explicatie la un fapt, la un fenomen etc ma contrazice , contra-argumenteaza,. calul lui de bataie- evreii comunisti, care nu sint ai lor; legionarii care sint romani si reprezinta starea de spirit antisemita ancestrala si generala a romanilor. realitatile actuale pe care le carcaterizeaza cu cinism. In functie de ce-mi spune sentimentele si resentimentele mele talazuiesc

21 iun Astazi trebuia sa se desfasoare o intilnire cu Ancel.la ambasadorul lor. IPP refuza. Am un vag sentiment ca totul e pe dos. IPP nu vrea ca Ancel sa-si modifice opiniile.In orice caz eu vreau sa ma retrag din aceasta poveste.

22 Ion Bulei e foarte supărat că nu i s-a dat posibilitatea să se revanșeze ca om față de Ancel. Toate demersurile lui în acest sens (în care mă implică) primesc același răspuns: nu! Sentiment de jenă. Ancel simte si cu tupeu forțează nota , ne "compătimente".... Și totul de la mașinațiile idioate ale lui Calafeteanu.

23 iun Ancel pleaca. Ne luam ramas bun fisticit.....

12 iulie ... citesc Sabato.... ii spun lui Mircea , apoi lui Mihai Pelin, - in vizita.... ca ma las de istorie si ma apuc de literatura.....as vrea sa scriu o istorie a romanilor pornind de la o unitate cronologica limitata, in care sa pot topi intr-un intreg ideile mari nationale- universale raul si binele dorit , facut primit sau visat; sa intrupez un personaj ideal in care sa pot topi ginduri si fapte (reale dar dispersate) []. Ion mi-a cerut o sinteza istorica care sa-i spuna ceva esential despre Romania

... 22 iulie Vorbesc cu Pelin pe probleme evreiesti si ma gindesc sa-l introduc in echipa. Dar cum?

24 iulie ... Vine la mine domnul Marian? Tudor, omul cu ochi albastri. Lunga discutie despre istorie, despre evreii din Romania. Presimt ceva care ma nelinisteste.

31 iulie ... vine la mine M. Pelin pe care incerc sa-l lamuresc asupra unor stări de spirit de aleasă esență....De ce o fac? Nu știu. Am o vocație de prietenie sufletească cu bărbaii.

9 august. Lungă discuție inițiere în istorie pentru dl Tudor. Sper să nu fie în zadar. Este inteligent, receptiv, de bună credință. Discutăm 3 ore, în sufragerioie, pe fotoliile aduse lângă fereastră. ...îi dau cu dedicație articolul apărut în anale.

15 augustFisez documentele din primul volum al lui Jean Ancel.din istoria evreilor din Romania - memoriul evreilor paminteni din 1913 cu toate anexele lui...Constat (nu pentru prima oară) operația chirurgicală făcută , dintotdeauna, de catre evreii de la noi, în batalia lor economică pentru priorități în comerț , în profesiunile de intermediari (produse agricole etc) Se simt vexati de aceea de toate legile si regulamentele care s-au dat între 1866 si 1913 privind sefia acestor institutii: magazine en gros, rampe de marfuri, tirguri si oboare, farmacii si spitale, restaurante CFR etc.Repet, sefia, pentru ca altfel regulamentele nu le interziceau sa lucreze în respectivele branse, dar nu ca sefi . Din orice lege, regulament, instrucțiune, decupează aceste prevederi care cereau cetățenia română și se plîng și cer și roagă și se lamentează ca evreii pămînteni- care sînt și se simt români să nu fie astfel umiliți, exploatați și înlăturați.

16 august Fișez din volumul lui Ancel legislația antisemită dinaintea R1. Trebă plicticoasă, de rutină, care mă clarifică însă privind emanciparea din 1918.

16 aug Convorbire telefonică cu Mihai Pelin Mă anunță că în Luceafărul de azi i-a apărut un articol de bilanț istoriografic, în care face o înșiruire de "retsituii ale istoriei romanesti, facind trimiteri la Al G Savu, Mușat-Ardeleanu, Livia Dandara , Aurică Simion, Ion Alexandrescu. Îmi citește fraza cu pricina si în general sunt de acord cu cele spuse de el. Tot el îmi spune că a primit un telefon anonim care l-a invitat să citească la pagina 306 din Jacques de Launey ceva în legătură cu Curtio Malaparte. A citit.- respectivul a mințit îngrozitor în legatura cu o intilnire a lui cu Pavelici. el a povestit că după razboi ca pe biroul lui Pavelici a observat un paner plin cu o masa gelatinoasa pe care el a luat-o drept stridii de Adriatica. Va inselati, ar fi rectificat Pavelici-Sint 20 kg de ochi omenesti pe care mi i-au adus credinciosii mei ustasi. Aceasta poveste neverosimila este pura inventie. Malaparte a marturisit mai multor prieteni italieni ca în realitate, panerul lui Pavelici nu cînținea decît coacăze.....[LD este înca o mostra de marturie confectionata de evrei dupa al 2 lea razboi, în lupta lor cu fascismul., cu dictatorii, cu națiile, cu oamenii. Trebuie să citesc cartea lui Luney pentru că văd că relatează soarta colaboraționistilor.....]

17 august. Fișez toată ziua. (de ce ? pentru cine?) legislația "antisemită" a Romaniei moderne , în varianta pigulită de Uniunea Evreilor Paminteni din 1913. Tot ce-am avut de spus am așternut în paranteze pe fișe.

18 august La institut fișez din volumul lui Ancel broșura lui Gh Tănase (1923) intitulată Jidanii, în care Romania, poporul roman, politicienii sint descriși în luminile cele mai sumbre de catre comunistul Gh Tanase pe un text care nu poate ieși din capul și pana unui muncitor.... Continui fișarea la Gh Tănase și trec dincolo de furie....gindindu-ma ca este o pagina atit de neagra încît se anuleaza prin exagerareasi apatrism cras.Cer si ma primește IPP în problema evreiasca....

Ma primește cordial dar cînd deschid numai grura sa-i spun anomalii ce le constat în problema relatiilor stintifice-morale cu evreii,, ma opreste categoric , imi spune sa-mi vad de sanatate, sa nu ma framînt pentru aceste probleme , sa scrie ei ce vor, pe noi nu ne intereseaza. Dau sa-i spun de piedicile puse lui Ofir în problema celor 70000 de evrei pe care Antonescu vrea sa-i emigreze în Palestina (1942) . spune ca asta nu ne intereseaza pe noi, sa scrie ce vrea unde vrea. să ne lase în pace. Ma anunța doar ca luni sa fiu la Institut unde va fi primita doamna ambasador a Israelului cu o cercetatoare de la ei pe care îi intereseaza problema

emigrării lor din România după 1933...Cere ca interpretă să fie Lia Beniamin, nu-l vrea pe Popescu. Deceptionată, merg la Copoiu. și-i spun ce mă preocupă- .. Ma asculta dar nu mai are nici o putere morală.asupra lui IPP...

21 august fizez masiv din tomul lui Ancel....

....tomul I AC Cuza..Album în versuri antisemit. ; procese verbale și rapoarte ale centralei evreilor din Româniadespre antisemitismul care a luat proporții paroxistice....în 1938.

..... Sînt deja la 1941/3...Se dau grafice, recensăminte, hărți în care din orașele României au dispărut evreii sau mai sînt cîte 1 cel mult 6....Recensămintele. sînt foarte bizare, lacunare, amestecate, încît nimeni, oricît de binevoitor, nu poate pricepe nimic. .

- convorbiri cu Tudor....

23-24 august Am fișat din vol lui Ancel o alegere de prim rabin la evrei. (ian-feb 1940), ocazie cu care am admirat felul democratic, criteriul valoric și proba competențelor în ceea ce privește alegerea acestor funcții la ei. A fost ales Șafran (30 de ani atunci... dar acum are 76 de ani, adică este cu un an mai mare ca mama mea)

- am avut confirmarea (aveam alte date sporadice) că și în ce privește evreii nu s-a realizat dorita unitate din România Mare, evreii din Transilvania, Bucovina și Basarabia postîndu-se într-un regionalism cu rădăcini tradiționale din imperiile din care au făcut parte provinciile românești din 1918 Asta a avut ulterior mari consecințe, mai întîi pentru români (vara lui 1940)apoi pentru evrei (1940-44)

- De asemenea am constat cu stupefație că din 1940, în ian/febr, deși războiul începuse și Polonia era lichidată, nici evreii (ca și românii) nu au presimțit ce se pregătea României, și prin asta românilor și evreilor lor. Anul 1940 mă învia teribil istoriografic dar avînd în vedere tabuurile cu Basarabia și Bucovina nu are nici un rost să mă ambalez. Și așa.... am sondat prea mult și inutil anul, lasînd un fisier doldora.....nimănui.

... Cei de la Europa Liberă formulau mereu și mereu aceleași sloganuri despre Antonescu, Mihail I, sovietici și politicienii români. Vlad Georgescu penibil de slab, americanizat și evereizat - ca doar de acolo pornesc bănuții.

....Gînduri la fișarea documentației din vol lui Ancel : Filderman atrage atenția că subscrierea la bonurile de înzestrare a armatei este cea mai elementară și urgentă dintre datorii.... LD sarmanii evrei romani! Vor împărtăși și ei soarta poporului în mijlocul căruia trăiau. Esența istorică a problemei în asta constă. Soarta evreilor români depindea de România. Soarta României depinde de jocul de cehilibru al Marilor puteri. 1940 își va arăta curînd colții pentru români: Basarabia, Bucovina, Transilvania, Cadrilater....Legiunea... Hitler....Să te mai miri de tot ce s-a întîmplat? Păi situațiile au fost anormale, aberante, ilogice, hazardate, desperate din toate părțile. Livia- adu-ți aminte de istoria familiei tale de moldoveni în anii aceia. ...istoria ca știință nu-i capabilă să surprindă esența. Doar literatura o poate face. Atunci cînd literatul, însă, e tobă de istorie. Și uite-așa, unora lipsindu-le adevărul, altora talentul, numai nu se poate scrie tragedia românească a anilor 1940 Și nici tragedia evreilor români. 25 august la ora 10 la IPP cunosc și asist pe doamna ambasador a Israelului și pe Delia Efer Univ. din Ierusalim

1 sept Și ce dacă merg la institut și fizez din Ancel.... perioada rebeliunii legionare ian 41. Pentru ce fac asta? parcă pentru aurică Simion. Dar ce, i le voi trimite în mormînt lui?

5 sept La Institut vine scrisoarea de răspuns de la Iad Vashem care respinge etematica propusă de noi. Este un triumf al meu. I-am avertizat ca așa va fi.

15 septembrie În problema evreiască totul se precipită cu scrisoarea lui Arad (de fapt Ancel) adresată lui IPP cerîndu-i să ia o poziție fermă împotriva neofascismului îmbrăcat în forma de istorie care vrea să reabiliteze criminalii judecați la Nurenberg. Nici mai mult nici mai puțin. Lăudîndu-l pe o pagină pentru înțeleapta și dreapta sa viață și activitate patriotică și istoriografică, explicîndu-i fenomenul acestui neofascism, se arată îngrijorat, indignat, de faptul că în România unele ziare... unii gazetari.... procedează la fel. Trece direct (spre

explicare) la articolul unui oarecare Mihai Pelin care... pune sub semnul întrebării autenticitatea unor documente oferite de un martor principal la Nurenberg , Curtio Malaparte cu a sa carte Kaput... Ceea ce-i mai grav, același M. Pelin insinuează ca au plătit cu viața nevinovați o serie de criminali din cutremurătorul pogrom de la Iași.Domnul Arad îl roagă (cam poruncitor, șantajist) pe IPP ca un istoric român să ia o fermă poziție contra acestui neofascist deghizat.

16 septembrie Discut cu bărbății institutului (Zaharia, Copoiu, Unc, Calafeteanu , Marian Ștefan, MC Stănescu) în general despre problema evreiască devenită subiect de confuză și incompetentă bîrfă. Simt nevoia să intervin, pînă nu-i prea târziu , să pun oarece ordine în problemă , pentru ca institutul să nu ia măsuri pidosnice.

17 sept. Azi merg la IPP și într-o rasuflare mă strădui să-i sugerez gândurile mele. Pe moment, mi se are ca reușesc..... Merg cu Mihai Pelin la restaurantul București și la o friptură și un pahar de vorbă încerc să-i explic din ce l-am scos...

19 sept Sînt de servici la Institut. De aceea mai trag niște fișe din volumul lui Ancel privind vara lui 40 și pogromul de la Iași.... Constat că documentația lui despre pogrom este foarte lacunară. documente incomplete și ajustate și contradictorii. Mă și mir cît de decoperit s-a lăsat.

6 octombrie La noi Mihai Pelin. A fost convocat la secție (Enache. Mitea) pentru a da socoteala de articolul scris despre Curtio Malaparte....Are un dosar voluminos, alcătuit la reclamația comunității evreiești , a lui Mozes Rosen,. Zice că după 2 ore de discuții a lămurit pe cei doi tovarăși asupra adevărilor istorice, la care s-a referit. După părerea mea a fost destul de slab, defensiv și nedocumentat. Mă gîndesc și acum cîte din aceste episoade s-ar fi rezolvat altfel dacă în februarie 1986 ne-ar fi primit în audiența solicitată tov. Enache. Combinînd întîmplările din institut cu cele ce s-au iscat pe alte planuri ale presei și propagandei române , mă apucă jalea de bijbielile și incompetența celor ce trebuie să informeze organele superioare privind problemele noastre istorico-politice în problema evreiască....Acum cred că postul Col Israel a descoperit noi dovezi de antisemitism la... Scînteia Tineretuluiîntre o poezie la un poetăș de pe la Craiova , cu un vers incriminat (nu-l știu) . După cele spuse de Pelin foarte dur cu el a fost Mitea, șef consilier a presei române Mi-aduc aminte ce tare mi-l lăuda Pușa pe acest Mitea m-a determinat să-i trimit o carte cu dedicație (făcîndu-mi chiar cunoștință cu el). Între timp îl văd prin cantină....roșu, rotofei și suficient. Să fie adevărat ce-mi spune M Pelin că Mitea în tinerețe a fost legionar și acum însurat cu o evreică...?.

7 oct. La institut termin de fisat vol II din documentele lui Ancel , ajungînd la august 1941...Voi merge mai departe , așa de dragul știutului. inventariez plicurile din problema evreiască....

9 oct. Îl invit pe la noi pe domnul Tudor în care mi-am pus ultima nădejde privind o coerență în problema relațiilor româno-israeliene

11 oct. Vine la noi Mihai Pelin și-mi spune cum Ancel a "ajustat" documentul din Matias Carp privind pogromul de la Iași....mai vorbim și altele.

14 oct Astăzi am o lungă discuție cu Zaharia și sper săp-l fi lămurit cum stă treaba cu polmica stîrnită de articolul lui Pelin.

17 oct Vine la mine Mihai Pelin

10 noi Seara vine pe la noi Mihai Pelin care îmi mai povestește cum stau problemele culturale, istorice. Este din ce în ce mai gol în ochii mei, Plevușcă.

11 noiembrie Seara mă sună domnul Tudor.... va veni pe la mine să mai vorbim despre Erețania și ale noastre probleme....

17 ... În vizită la noi familia basarabeana Chiriac.... Vine și M Pelin și are loc o discuție avîntată cu diverse... Oameni plăcuți.....

20 noi Citesc, fizez unele informatii din revista cultul Mozaic in legătură cu progromul de la Iasi si cu problemele evreiesti de pretutindenii. antisemitismul decamdata se manifestă printr-o amploare a rememorărilor holocaustului , holocaustului, sub porunca: să nu uitam! Sa nu iertăm.

22 noi Elie Wiesel scriitor si eseist israelian din SUA (originar din Sighetul marmatiei) ia premiul nobel pentru pace pentru activitatea sa. Al 6lea evreu cu acest premiu al academiei regale suedeze.

29 noi ... Mergem impreuna cu M Pelin la familia Chiriac si ascultam iar genealogii si destine dramatice a unor familii marcate de consecințele R2: pătimire, supraviețuire și neostoită speranță națională....

[] astazi vine Tudor si discutam mult despre Ancel si ce se mai zice in istoriografiile lumii despre romani si evrei. Nu iese nimic din toata treaba.

1 dec Gh Zaharia imi spune cam asa: vom traduce articolul din problema Malaparte în engleză ca sa-i adam prilejul lui Arad sa înțeleagă cacialmaua lui Ancel. ...după care va trebui sa o sfirmsim cu cu dialogul ăsta romano-israelian pentru că ei sint de rea credinta....Deși îi replic si-i argumentez că este o eroare, o greseala grava daca interupem.acest dialog el îmi spune că nu trebuie să ne cramponăm numai de istorie veche , pentru că iată, Isus Hristos este discipolul lui Zamolxe, iar evreii sînt la origină daci. ... si de aceea trebuie sa studiem trecutul nostru comun si nu ce ne desparte.....că uite acum Iosif Drăgan s-a băgat în această chetsiune și le face jocul evreilor pentru că îl atacă pe Pătroiș și Preda ...si în perspectiva, pe Gogu Radulescu.... Iosif Dragan vrea un stat dunarean pentru a-si putea vinde aragazele...după ce I. Drăgan scrie atît de nenorocit la adresa României de azi, cei de la institutul militar l-au invitat ca oaspete de onoare care a scos o carte despre epoca lui Antonescu. .. ies năucă de la el, gîndind că nimic nu e de făcut.

4 dec Copoiu îmi da plicul destinat lui VI Zaharescu cu epistolele protest ale dr Moses Rosen la poezia lui ivancu și articolul lui M Pelin.

9 dec M Pelin mă pune pe gînduri. In volumul lui drăgan despre antonescu este infiltrat articolul lui despre malaparte . Il priveste,.... dar nu mi-a spus. Trebuie categoric sa fiu mai zgircita cu documentatia pe care i-o semnalez.

22 sept Citesc volumul de Iosif Dragan despre M Antonescu....Primesc de la doamna Schaary , de la Ierusalim , un pachet cu bunatati: cafea, cacao, ciocolata, ceai, napolitane....

1987

16 ian Seara la noi Mihai Pelin care bea cu Mircea palinca, vin alb si rosu si se cam pilesce amindoi.

17 ian Imi pun pe calculator si fac tabele doar doar mi-o iese ceva în legătura cu statistica "holocaustului" din Transistria....

19 ian Continui si termin vol VII - Ancel , cu ultim docum. 23 august 1944. Din incercarile mele statistice n-a ieist decit o si mai mare confuzie. ; in schimb certitudinea mea in ce priveste viciul socotelilor: cifra de la care se pornetse pe 1940 (700000) este eronata (datorita evreilor) incît cu tot omorul, despre care nu mă îndoiesc , numărul lor nu scade corespunzător. Cred că în realitate Goga avea dreptate în 1938 cînd a fixat numarul lor la 1500000 de suflete.

5 februarie Lucrez la scrisoarea istorica pentru Ion. ... ies din problematica evreiasca in care ma impotmolisem, capat o viziune universalista a fenomenelor istoricem-a apucat subit dorinta sa scriu istoria raptului dintre popoare....

9 feb. ma siuna M Pelin si-mi spune ca Raul Șerban va fi decorat in Israel cu medalia "Cei drepti...." și este invitat să sădească pom la Iad Vashem

11 feb M Pelin îmi cere pt Almanahul Luceafarul ceva cu problema romano-maghiara. sa Vad. Nu cred ca voi da curs. Scrisoarea istorica m-a acaparat iremediabil. Nu-mi vine nici sa

dorm , nici sa maninc , nici sa vorbesc, nimic altceva. Sa fie problema fascinanta sau faptul ca i-o adresez fiului meu? (ce pe un talisman)

16 februarie Am reușit să scot oarecum la capăt istoria unor țări de la literele alfabetului Bineînțeles fac Romania mai detaliat și cu toată obiectivitatea (dar și cu iubire) de care mă simt în stare. Fără să fi sperat, excursia mea prin spațiu și timp m-a lecuit de unele "complexe" dar mi-a retușat și unele "certitudini". Ce târziu, din nenorocire pentru mine , este să mă apuc să studiez istoria noastră în largi contexte universale. Sînt fericită că în 1939 l-am realizat așa , desi adaca as fi avut viziunea catuala asupra lumii , as fi abordat puțin altfel privind unele probleme privind "zonele de interese", "amestecul marilor puteri", "destinul marilor puteri", etc. în special în ce privește Anglia, Franța, SUA, URSS. Să mă dezbar de obiceiul de a țara spisoadele românești ca fiind de un dramatism particular , deoarece nu corespunde realității tuturor timpurilor.

26 martie Astăzi vine la mine istoricul Viorel Ioniță de la seminarul teologic pentru a-l pune în temă cu episoade ecumenice privind biserica ortodoxă și celelalte biserici , mai ales sinagogile. Va avea de suținut o atare comunicare la conferința de la Salamanca (oct 1987 pregătitoare pentru congresul mondial de istorie. Discutam și-o ofer ce pot.)

3 aprilie

La institut, la solicitarea lui Zaharia îl aduc pe Mihai Pelin să ofere un articol mai vechi al lui despre parașutiștii evrei și documentele pe care s-a bazat. Cererea a fost exprimată de Gavrin - ambasadorul lor la București. Așa se face că numai nu pot să ies din problema evreiască.

13 mai Seara în vizită de informare științifică, Mihai Pelin. seară revelație în ce privește drumul lui Pelin în carieră.... repeta ritualul dintodeauna: flori, o cafea, o gustare și vin și multa vorbă despre istorie și istoriografie.....de data asta după o cercetare la Iași îmi relatează întâlnirea lui cu V Zasiu (avocata, magistrata, batrina acum) martora oculară a pogromului de la Iași ; în comisia de anchetă a proceselor din 1949 în care i-au judecat pe ofiterii români implicați în pogrom; cunoscătoare ulterioară a sortii celor condamnați ..etc și aici e aici.... descoperitoare a falsului, exagerarilor și plagiatului lui Curtio Malaparte în cartea lui Kaput. Eu nu știu și nu văd unde va ajunge Mihai Pelin cu această polemică istoriografică și mă tem puțin pentru el. Îi spun. El nu se teme. Se pregătește pentru excursia în Italia și spera ca acolo să recolteze noi documente pentru cartea lui cu soarta diversilor prizonieri pe teritoriul României în timpul războiului II mondial.....

4 mai La Budapesta (pentru prima dată într-un stat socialist) se întrunește Congresul Mondial Evreiesc, despre care suntem ținuți la curent de Europa Liberă. De loc măgulitor pentru români și România , se pare că suntem cap de afiș pentru trecut și prezent. și, de ce nu, chiar pentru viitor. Când de soarta celor 20000 de evrei care ar mai fi în România , depinde faptul dacă SUA ne mai acorda clauza ; cînd se exprima caolo opinia că România ar fi "Etiopia Europei" și și că șantajul ei economic nu poate fi contracarat decît prin atari "facilități" (interviuri cu președintele congresului, ; declarații Moses Rosen; declarații ambasadorul SUA la Budapesta)...puțin importă regimul de toleranță și faptele....privind libertățile ce le au minoritățile la noi , inclusiv cea evreiască. La banchetul dat în cinstea-i de primarul Tel Avivului , se pare că evreii din România au cuvînt de ordine să nu prea vie....

8-10 iunie A sosit la Institut vol XI-XII din volumul lui Ancel cu evreii din România . Sunt volumele cu bibliografie . indici și lista de documente din cele 10 volume. Are un studiu (postfață, istoriografia problemei) în care explică de data aceasta , evoluția istoriografiei privind holocaustul din România. parsiv, dur, cu aplomb. Întoarce "tabuurile" naționale (Basrabia, Bucovina, războiul de rășărit, revoluția populară etc.) în paravane după acare istoricii români ascund, minimizează, retușează, etc tragedia evreilor din România , în toată amploarea ei. Invocă studii și opinii inițiale (Roller, Zaharia, Marius Mircu etc.), procesele criminalilor de război și mai ales , cartea lui Matias Carp. (cartea neagră)- în contrast cu care prezintă încercările românilor de după 1970 și ... de la "Delirul" lui Marin Preda (!!) de a

reabilita regimul fascist din Romania. Invoca dur cartea "Zile insingerate la Iasi" a lui Maria Covaci-caretschi-Minei; apoi referatele ede pina caum de la colocviile bilaterale (Copoiu, Zaharia, Covaci, Calafeteanu, Simion)...

Popescu Puțuri și Zaharia îl folosesc masiv pe Popescu Tudor în relațiile cu ambasadorul Israelului, Govrim. Ultima oara, acesta le-a adus revista scoasa de Acel (nr 1) cu studii din istoria evreilor din România. N-am văzut-o dar Popescu îmi spune că Acel se dă tare la a demonstra autohtonismul antisemitismului românesc, Era de așteptat că așa va fi.

16 iulie Ma intilnesc cu Mihai Pelin si facem schimb de carti.....

17 iulie Vine pe la mine "profesorul" Tudor si vorbim despre istoriografia privind problema evreiască...Este foarte interesat cît de multe scrieri apar în această problemă. ..

Intilnirileincep sa ma oboseasca, sa ma puna pe ginduri. acceptasem să discut cu el "problemele de istorie" în speță cu nădejdea că undeva, acolo sus, să ajungă informarea competentă și nuanțată a acestor probleme. Acum, după petse un an, constat că în această direcție, nu numai că nimic nu se îndreaptă, dar lucrurile devin din ce în ce mai cofuze, mai defavorabile, mai răstălmăcite. Iar la Institut "cineva parcă face anume ca ele să se încurce și să se răstălmăcească. Așa stind lucrurile, ce rost au aceste intilniri-discutii cu profesorul Tudor? qui prodest?

23 august Liviu îmi transmite admiratia lui Iosif Sava pentru articolele cu evreii

10 sept I Pătroiu ma acostează în cantină și mă întreabă de ce institutul a întrerupt relațiile cu Yad Vashemul. Îi răspund evaziv. Îmi spune ca din buget a disparut suma pentru aceasta bilaterala.

10 sept I Pătroiu ma acostează în cantină și mă întreabă de ce institutul a întrerupt relațiile cu Yad Vashemul. Îi răspund evaziv. Îmi spune ca din buget a disparut suma pentru aceasta bilaterala. Sesizez chetsiunbea lui Copoiu si Unc ... care se hotarasc s-o mentina formal in Planul de relatii bilaterale ale Institutului. Eu nu mai doresc sa fiu antrenata in aceasta problema.

30 sept Imi organizez santierul pt Liga Antirevizionista si constat (stiam!) ca am material substanțial pe problema minorităților din România, că aș putea face o carte trăsnet dacă nu s-ar iți atîta polemică sterilă cu actualii revizionști..... as vrea sa csriu o carte (limpede precum cristalul, nesupicioasa, fara invective) in care sa se înțeleagă cît și cum și unde s-a manifestat șovinismul (te toate felurile, inclusiv românesc); naționalismul; iubirea de nație; dilemele naționale; toleranțele naționale; miopiile defensive; justiția și in justiția internațională ... compromisurile și sacrificiile. Conștientă de greutatea unui asemenea demers, de limitele subiectivității mele de român, îmi impun o aspră luciditate și atunci ... certitudinile se clatină (unele) și simt nevoia unei trudite gestații. dar nu este asta o amînare. dar este asta o amînare.

6 octombrie Deschid si ascult Europa Libera pe care n-am mai ascultat-o de mult. Aceeasi maniera de a citi in raspar si cu apasata ironie articolele ce apar in presa noastra. Nici urma de competenta sau de autentica grija pentru realitatile romanesti. Vinare de aberatii, de contraziceri, de cancanuri, de aspecte negative...cu ifose de cunoscatori ai stiintelor politico-economice, cu ifose de patrioti care compatimesc cu noi. In realitate, diversiune (platita de cine?) si bucuria nedisimulata ca previziunile lor se implinesc : o ducem greu. mersi. Stim noi mai bine cum si de ce o ducem greu. Imi intareste sentimentul antiromanismului profesat de E Libera ascultind o recenzie la o revista ce ar fi aparut in RFG.....ceva cu Paul Goma.si.... un evreu stabilit in Anglia....despre antisemitismul contemporan din Romania.....

7 Noi Zaharia ne convoacă- pe mine și pe Calafeteanu - și ne dă iar sarcina să facem o documentare pentru un evreu ce vrea să scrie o carte despre emigrarea din Romania între 1935-1945. Îi spun lui Zaharia că această muncă de negru eu n-o mai pot accepta; ca mi se pare absolut anormal ca să fac documentări pentru orice israelit care vrea să scrie o carte !

Zaharia spune că e sarcină de la Secție. Eu îi ripostez că de fapt, este "plata" ce trebuie plătită de noi , pentru că de la Arhivele Statului nu-și fac datoria. Chestiune rămîne suspendată între sarcină și intenție....Eu, pentru prima oară , nu mă mai execut cu promptitudine. Mă voi potrivi la pas cu Calafeteanu, care de data asta se păcălește dacă crede că iar voi trage cît trei.

11 noiembrie Pe la noi Mihai Pelin în vizita de adio înaintea plecării în Italia... vorbim dar simt deja ca nu ne mai leaga mare lucru.....

18-21 noi la arhivele statului cautam documnete cu emigrarea evreilor din Romania (1935-1947). Așa cum am știut, nu se găsesc asemenea documente, fie că nu aici sunt, fie că nu ni se dau. Ca alte dăți, folosesc prilejul pentru a-mi completa documentăprile mele, dar constat că ce era de știut, știu. Ca și alte ori, de la Arhive, mi se refuză spre cercetare documentele referitoare la minorități , cu o condamabilă și nepotrivită deliberare. Mă gîndesc să fac iar un Memoriu , dar știu că va rămîne fără răspuns. Simt plenar că la Arhive, în mod deliberat s-au sustras cercetării documentele valoroase. Mă gîndesc să-i spun lui Zaharia cum sîntem tratați , noi , cercetătorii, deși știu că este inutil. Ce știe Zaharia despre pasiunea căutării adevărurilor istorice în Arhive?! El scrie istorie dar nu cred să fi călcat vreo oră în Arhive.... la Arhive îmi vărs (inutil) revolta, furia, nedumeririle pe ... Varuca Aioanei , această colegă "cumințică", moldoveancă-bucuvineancă ce ne servește la sală. Ea este cumsecade ca om, dar habar nu are și nici nu dorește să recepteze doleanțele noastre. Înlemnește cînd îi spun ce simt , din nou, de parca aș fi la Arhivele din Budapesta, nu din București.

24 Noi De la "piticul" Tudor Popescu aflu că azi I Popescu puțuri arfi primit la Cons Științific pe un expert american la tratativele sovieto-americane pentru dezarmare, de la Viena.

Eisenstein (nu stiu cum se scrie) ar fi avreu , originar din odesa si este un mare specialist în politologia nucleara. A explicat pdv american la tratative, a complimentat Romania si pe romani, iar Puțuri, în vorbirea de răspuns , pe lîngă banalități mai mult sau mai puțin inocente , a profitat de prilej pentru a-i explica și lui : superioritatea creștinismului față de toate religiile, originea neaoșă a creștinismului, cîte popoare se trag din daci etc. Doamne dumnezeule, cum etse posibil ca un asemenea bătrîn incult, ramolit și dogmatic să fie lăsat să-și expună elucubrațiile față de atîtea personalități străine care ne vizitează? Cine și de ce are inetres să ne compromită în halul ăsta , încît tot trimit la IPP , ca într-un pelerinaj, oaspeți afît de diverși.

26 noi ma întinesc cu Tudor si-i spun ca nu trebuie sa mai conteze pe mine deoarece conducerea institutului da semne ca vrea sa ma indeparteze din tema.....N-are importanță ce-mi răspunde el, eu sînt ferm hotărîtă să mă retrag din problemă.

27 noi Astazi IPP în fata Cons. Științific si ai unor cercetatori alesi pe criterii de "față" primește și-i vorbește ambasadorului Israelului Govrin espre pt de vedere a institutului nostru depre problema evreilor din Romania. Faptul ca pe mine nici nu m-a chemat , confirmă intuiția mea Ni-i nimic. Gînd la gînd cu bucurie. N Copoiu ne relateaza ce a vorbit IPP cu gavrîn. Nu mai înlemnesc deoarece ne-am obisnuit deja cu Puțurisme, oricum a întrecut orice imaginație. Calafeteanu îmi confirmă căderea în dizgrație la Puțuri. Sictir!

1-6 dec Ancel a venit iar la Bucuresti, de data asta ca trimis al univ. din Tel Aviv la asociația Romania - Virgil Candea. Ca si pina acum, cretinii de la noi îl desemneaza pe Calafeteanu cu onorurile....Ancel ma suna si-mi vorbește de ma trec fiorii. De cîteva ori mă consult cu domnul Tudor care tare ar dori sa dau curs invitatiilor lui Ancel dar eu ma tem din trei parti pentru posibilele interpretări de rea credință....Cu peseverenta diabolica sau cu sincera preitenie (dacă as sti!) Ancel ma suna, imi pune intrebari , imi vorbveste de planurile lui editoriale, imi propune colaborari si ma invita la documentare. La toate ca o superba imbecila ma eschivez, ma motivez cu boli si ocupatii....ma frămînt cum sa procedez omeneste cu acest om care s.a purtat atit de frumos cu noi la Ierusalim., iar noi nu ne purtam cu o minima conduita civilizată. ...Las deoparte problemele istorice care, astfel, numai evoluții pozitive nu pot să ia. Pina la urma invinge lasitatea din mine: nu ma bag.

3 dec 1987 Intr-o discutie telefonica cu Jean Ancel imi sugereaza sa-i transmit lui M Pelin ca cine se atinge de evrei n-o sfîrseste bine. Îi replic ca asta seamana a amenintare. Imi spune ca e vorba de o razbunare divina (ex Hitler, Stalin) si nu terorist umana. Il duc pe terenul terestru si-mi spune, apropo de Mihai, ca peste 2-3 ani ii voi da dreptate. Ma pune pe ginduri.Fanatism? Amenințare? Intimidare?

10-13 dec Ion Ardelean, Mircea Mușat si "profesorul" Tudor îmi dau ghes să mă întîlnesc cu Ancel. Eu nu vreau să fac ceva petse hotărîrile conducerii institutului. Chestiunea ajunge la Zaharia care va hotărî.

7-12 dec Cu o puseverență inexplicabilă , Jean Ancel mă sună la telefon și discutăm efectiv probleme de istorie. Imi vorbeste despre intentia lui de a scrie o istorie a Romaniei in deceniul 4. si ca este foarte interesant sa-si puna la punct bibliografia si cunostintele Este impresionat de numeroasele lucrari de la Bibl. Academiei. Incintat de discutiile cu care a fost onorat (Câdea, Mihnea Gheorghiu); este nedumerit de ostilitatea ce o simte la noi la institut, si usor zeflemist imi spune ca intentioneaza sa rareasca contactele cu noi; trebuie sa se intilneasca si cu George Ivascu si cu Zigu Ornea si are o agenda f incarcata. Tine sa-mi faca tot felul de precizari privind bogatia arhivistica a Yad Vashem-ului, sa ma cointereneze la cercetarea ei pentru istoria Romaniei si la unele replici ale mele imi da amanunte privind actiunile antisemite ale Veturiei Goga, Gingold, Antonescu s.a. Mereu si mereu ma flateaza cu placerea de a-mi sti parerea.

11 decDupă o serie de bîlbîieli (Bulei) ma lamuresc ca cel care m-a inlaturat din problema este I Calafeteanu ... este o jigodie atit de periculoasa incit ma dezgusta....

17-19 dec la semnalarea lui Alexandrescu (cătref Gh zaharia) în privința penibilei situații în care sunt datorită interdicției de a-l vedea pe Ancel, Zaharia îi spune că Ancel nu trebuie "cultivat" deoarece este un fanatic anti-român; că a venit la noi la ministerul cultelor ireverențios la adresa bisericii românești; că falsifică adevărul în problema evreiască etc. Dacă n-aș ști cîtă impostură este sub aceste aprecieri , mai că mi-ar fi rușine de capcana în care risc să fiu prinsă . dar nu!! Sigur Ancel nu scrie și nici nu va scrie 1 ca un român 2 ca un evreu din Romania actuala 3 ca un evreu comunist. Dar pe linga tot ce el ingroșa deliberat sau furat de documente, in problema antisemitismului romanesc, are bunele intenții față de istoria generală românească ... si noi asta ar trebui să cultivăm la el A-l ține la distanță, a-l provoca , este cel puțin o prostie, dacă nu și o imprudență

25 dec merg pe la birou unde primesc o sticlă de șampanie Carmel de la Gavrin , ambasadorul israelului la Bucuresti

29 dec In vizita protocolara vine pe la noi domnul profesor Tudor sa vorbim iar despre istoria evreilor din Romania

1988

16 ian I Bulei si apoi I Calafeteanu imi comunica confidențial că Bulei si cu mine am fost radiati din dialogul cu istoricii evrei. Acum trei ani (1985) eram la arhivele ministerului de externe , documentindu-ma pentru referatul ce urma sa-l sustin cu evreii. Acum 2 ani (1986) eram în Israel, se inchisese simpozionul si plecam din chibuțul Șamir spre Haifa , unde aveam acea tulburătoare întîlnire cu universitarii și unde am simțit că mă respectă și mă admiră, pentru franchețea si curajul cu care abordam problemele evreilor din România. Ce să mai spun? Că acum 4ani (22 feb 1984) Zaharia mi-a comunicat sarcina de a mă ocupa de istoria evreilor ... si de atunci , cu coleviul din Bucuresti (11-13 iunie 1984) și cu multe sarcini pe linia documentărilor cu istoria lor, practic de vreo 4 ani mi-am neglijat cercetările de istorie românească de care mă ocupam? N-are rost. pe de o parte, eu însămi, doream să ies din această problematică cum am mai scris în Jurnal . Dar nu acum (pînă la colocviul din Bucuresti) si nu asa. Sînt mîhnită de maniera celor din conducerea institutului care dau cu piciorul în munca mea de 4 ani . Și încă n-ar fi nimic. Pot spune că răsplata (vizita in

Ierusalim) a fost suficientă . Ceea ce mă umple de revoltă este cu cine ne-au înlocuit : Cristian Popișteanu si Elena Mureșan (diferiti altfel) nu aveau ce cauta in acest dialog stiintific. Văd aici mafia care.....

25 februarie primesc vizita protocolara a profesorului Tudor (cadou - trusă ochelari plus altele) cu care discut in pustiu ...si-mi plinge sufletul ca am ales drept "duhovnic un om caruia nu ar trebui să-i fac confidențe".

1 martie dimineata ma suna Mihai Pelin de bun gasit, deci s-a întors de la Roma....

9-10 martieCalafeteanu, telefonic imi reconfirma prezenta mea in colocviul israelian si-mi cere titlul temei ca s-a pierdut la secretariat scrisoarea cu propuneri pentru Yad vashem.....

In urma unei discuții cu profesorul Tudor încep o recenzie la volumele lui Ancel de documente

17 martie seara la noi M Pelin care ne povesteste cum i-a mers in cele 90 de zile in Italia si că acum este, de fapt, colaborator la fundatia lui Dragan.... ne povesteste de documentarea lui italienească....despre articolele pe care le-a publicat în revista lui Drăgan.... Basarabia 1940, dosarul generalului Avramescu, cazul Chirnoagă. ... fără să doresc să-l jignesc, nu știu dacă mai pot sau mai trebuie să fiu la fel de sinceră și eficientă în colaborarea noastră.

21 martie Transform recenzia la volumul lui Ancel (pretext , într-un studiu critic, cu note eseistice, alteori istoriografice) De ce? ca să fie, ca să rămână Alfel munca ce am investit-o citindu-le, studiindu-le ... ar reprezinta mai mult de 4 ani pierduți. Așa că , fara sa ma gindesc la profesorii ce mi-au solicitat recenzii , eu scriu și văd cum ieseun soi de micro-istorie a evreilor din Romania..Greu dar reușesc să trec și peste (prin) pogromul de la Iași, ajungînd în vara anului 1941

25 martie Continui scrisul la Recenzia evreiască și văd că dacă merg în tempoul ăsta , peste 2-

27 martie telefonic dl Chiriac imi exprimă admirația pentru cum mi-am scris cartea dar (fără să mă supăr) Mihai Pelin în al său articol despre 1940 , m-a depășit prin adevarul spus in gura marea si tăria argumentelor lui. Printre altele, electrizat de citirea articolului lui Pelin in sfîrsit se lamureste cine si cum a iubit Basarabia , cerind sa se reziste l ultimatumul sovietic. In context, ca un batrin diletant si pătimaș îmi vorbește despre cîrpa de "Dinu Brătianu" care etc. N-am ce face cînd mă potrivesc și-i țin o tiradă, (a mea) despre vara lui 40 , in toata complexitatea situatiei , zicindu-i ca, la acel consiliu si eu as fi votat pentru "acceptare".la fel aş fi făcut și la Dictatul de la Viena. Moșul Chiriac nu pricepe decît fragmentat ce-i spun si-l simt ca abia se abtine sa nu-mi trinteasca telefonul.3 luni o termin. Adaug lunile compacte cînd le-am studiat -fișat și rezultă că mi-am risipit cîtiva ani de creație unei chestiuni cu importanta secundara pentru mine; drum înfundat....

28 martie La recenzia despre evrei . ma descurc din ce in ce mai greu , cu multitudinea de informatii si probleme....si reorganizez materialul ancelist pe esantioane problematice, ca să se poată înțelege ceva.....

4 aprilie La referatul evreiesc, ma concentez pe vara 1941 si imi revine in minte evreimea din Dorohoi , Saveni, Mihaileni, Darabani , episoade pe care fara indoiala le deplor. Sa fie vorba oara de apropierea subiectilor? De cei de la Iasi, din Basarabia orice-as face, nu ma pot induiosa.

11 aprilie Ion invata pt analizaeu lucrez la problema evreiasca....

6 iunie Am aflat că sînt pe lista de gură cască la colocviul cu israeliții, treabă ce mă indispuce teribil. De ce nu mă radiază definitiv? Puțuri vrea să mă umilească.

7 iunie.... La institut au venit israelitii. Mă ascund și ma feresc sa nu dea Ancel de mine....

8 iunie ... Asistam cum se desfășoară coloveiul romano israelian ... Din partea noastră Calafeteanu- C Botoran- Petculescu., jalnici prin incultură și incompetență , răspund sau se ascund inabil la durele întrebări ale lui Ancel . Din partea israeliților solist Ancel ofensivă-denigrare- aplomb- obrăznicie . În penibilă postura fata de J Ancel, ma sustrag incercarii lui de a discuta in pauza dar este de o insistenta evreiasca.....Hotarit sa ies din aceasta umilinta,

asumindu-mi toate riscurile il invit acasa, (miercuri) si după lungi discuții simt ca este penetrabil, ca poate fi clintit din dogmele lui daca demonstratiile sint concrete, clare, documentate.....A meritat oare riscul?. pentru Romania da. Dar cine ma cred eu? Simple note despre referate....C Botoran- un referent penibil , triplă incompetență și impostură, nulitate cultural- filosofică, un antisemitism vulgar grefat pe un marxism proletcultist , dogmatic de natură economică; jalnic,jalnic....Ancel il tine in corzile ringului plesnindu-l in toate articulațiile vulnerabile pe care și-a clădit studiul. Eu rușinată și revoltată și revoltată pentru triumful evreiesc atît de ieftin obținut.

Jean Ancel- referat dogmatic superficial evreiesc privind doctrina antisemită din Romania , pe ideea unei coloane vertebrale spirituale , ai caror piloni ideologici ar fi fost: Eminescu- A C Cuza . Parvan- Iorga- Blaga- Goga- Eliade. Din partea romaneasca nimeni nu-l deranjeaza cu vreo intrebare , nimeni nu incearca sa-l puna la punct Celelalte referate- fara miza.

De la Ancel am aflat cum si ce s-ar fi spus la intilnirile cu sefi institutului, incit amintesc de opiniile lui cu toata rezerva de cuviință. Intimplator el apar verosimile avind in vedere ca le-am auzit si in alte ocazii.:

- pentru antichitate Puțuri (și Botoran în referat) le-a adus la cunoștință de originea dacică a evreilor ; de dacul zamolxian Hristos, ce a făcut creștinismul
- pentru epoca modernă , ripostele au fost exclusiv îndreptate spre a-l lămuri asupra poziției patriotice, naționale ale PCR , de la creere, inclusiv in problema evreiasca. Nu si-au propus sa "apere" în vreun fel burghezia si imperialismul romanesc de toate păcatele cu care s-au făcut vinovați în interbelic
- convingerea ciracilor : i-a pus Puțuri la punct, i-a pus cu botul pe labe i-a facut zob.

Delegatia romaneasca a fost la inaltime, in ciuda obrazniciei israeliene. In rindul colegilor de la institut birfa de rigoare fiecare colportînd și înflorind ce se aude pe la colțuri. Pfui ! E putredă Danemarca institutului de istorie.

11 iun ... seara lung telefon de la Ancel care-mi raporteaza impresii grotesti de la intilnirile avute..... iin revansa imi exprim parerea despre referatul dogmatic pe care l-a prezentat la colocviu....Riposteaza dar nu in maniera si pe tonul cu care afacut-o la colocviu. Qui prodest? .16 iun Seara in vizita la noi Mihai Pelin. Mincam, bem, vorbim. El despre draganisme, eu despre Puțurisme, Copoisme....

... 6 iulie M Pelin vine pe la noi intr-o vizita de 3 luni.... pleaca pe 3 luni in Italia....imi aduce articolele lui depsre razboi si prizonieri ce i-au aparut pina acum in revista lui Dragan...unul din ele iunie/iulie 1940 reconstituie sub forma de reportaj calendar episoadele care au consacrat cedarea Basarabiei si Bucovinei de Nord . Ca si in alte cazuri in cazul lui Mihai sint mîhnita de graba si superficialitatea cu care abordeaza subiecte atit de grave. Dilentantism si un soi de senzationalism melodramatic , pe care eu nu-l gust. Asta nu inseamna ca nu are meritul de a aborda teme tabu , delicate, controversate, ignorate. Tocmai de aceea ar trebui...

1 octombrie 1988.... Seara ma suna Jean Ancel sosit in documentare la Bucuresti....

3 oct Mihi Pelin imi vorbeste entuziasmat despre Lino Pellegrino care l-a intovarasit pe Malaparte ca reporter de front Acesta i-a dat din arhiva foto din timpul războiului fotografii Malaparte-Pellegrino, confirmindu-l pe Mihai ca Malaparte a sosit la Iasi la circa 3 saptamini dupa pogrom, deci nu putea fi martor ocular, cum pretinde in Kaput. Din relatarile lui Mihai cea mai tulburatoare mi se pare întrebarea ce i-a pus-o batrinul Pellegrini: "Își mai aduc aminte romanii de mine? Cred ca ma evoca cu simpatie" Săracul, bietul de el. Nici măcar urma numelui nu i-a mai rămas în Romania. Mă gîndesc cutremurată la eroziunea timpului. asupra a tot: evenimente, oameni, vorbe.....

4 oct ... Puțuri imi da voie sa vorbesc cu Jean Ancel...Sictir!

6 oct. .A venit Mihai Pelin din Italia. ... imi spune cum il va da in judecata pe Curtio Malaparte..... Simpla coincidenta? Iata Ancel se documenteaza pentru Antonescu si evreii..

13 oct La noi la masă Jean Ancel. Si cind ma gindesc ce riscuri imi asum si totul pentru a-l intoarce cit de cit pe Jean Ancel la o interpretare favorabila a istoriei Romaniei. Dupa plecarea lui realizez ca totul este zadarnic. Acest om uraste si dispretuieste pe romani. Congenital.... L-am dus pe sustinerile lui privind antisemitismul ideologic si cultural al romanilor , prin prisma caruia el taxează pe cei mai mari oameni ai nostri că ar fi alimentat antisemitismul nostru: M Eminescu, cap de afiş (pe lângă el gravitind contaminati pasoptistii, unionistii, generatia 77, constitutia si art 7). Pentru cumpăna secolelor, continuînd-ul pe Eminescu , A C Cuza, N Iorga, V Parvan, fiecare cu rolul lui fata de influentarea opiniei publice. Pentru interbelic, pe linga Cuza si Iorga, antisemitismul este inoculat de opera si tendintele lui Blaga, Goga, Mircea Eliade. La intrebarea mea: De ce Blaga? J Ancel imi raspunde dezarmant: "In sistemul lui filozofic, in spatiul mioritic, in satul idealizat de Blaga nu este loc pentru evreu. Concepţiile lui a fost pesismiste, reacţionare , țăraniste, naţionaliste, rurale") Argument forte folosit de Ancel este parerea lui Eug. Lovinescu despre... si Lucretiu Patrascanu , in operele lui, despre portretul psiho-moral al intelectualitatii romane, Nu are rost să insir aici ce i-am spus. Este insa opac.

18 oct la noi in vizita Mihai Pelin.... imi aduce extrase din cartile publicate....situatia prizonierilor germani de pe teritoriul Romaniei 1944....realizez în ce ape înoată în anturajul lui Drăgan . Dacă nu mă înşel, singura etichetă potrivită este "dreapta", poate chiar neo-dreapta.... imi da extrase din 2 articole semnate de el (cazul Butenko, submarinul Arzel si unul semnat de ex-rabinul Clujului despre salvarea evreilor din Romania.)

25 noiembrie.... Cit imi incurca mintile discursul lui A C Cuza.....Ce tari au fost prejudecatile timpului. , ce tare a fost spalarea pe creier a istoriei invatate , că am redus şi eu doctrina lui numai la antisemitism. ... Il studiez cu toata obiectivitatea de care pot face uz si ma gindesc cum sa subliniez acea partea sanatoasă a doctrinei lui privind : partidele, regimul constitutional, unele problemele economice specifice Romaniei etc... el a fost expres ironizat, bagatelizat, batjocorit. - nu puteau sa-i ingaduie sa aiba dreptate in ceva, datorită antisemitismului sau intransigent, extremist.

28 noi Incurcata in zeci de judecati cuziste caut cu infrigurare contragumentele adversarilor , afara de invective si apostrofari , nu gasesc nimic altceva. N-am crezut ca AC Cuza imi va da atit de lucru.

29 noi Continui si termin discursul lui A C Cuza 13-15 dec 1930. Azi ii analizez doctrina in problema evreiasca . Imi este clar cum o voi trata.

Vine pe la noi M Pelin , schimb de vorbe , informaţii, cărţi. Nu pot să cred că nu realizează cîtă invetsiţie documentară i-am oferit.

13 decembrie 1988 Il invit pe Mihai Pelin sa-l cunosca pe Ion....la un pahar de vin si gustari ei vorbesc.....: alta generatie, alta formatie, alte crezuri , alte filosofii, alte vietii, Eu? Buimaca de violentele verbale.

14 dec Cu Ion in prelungirea discutiei de aseara , ajung la un punct de maxima mihnire. Pling. Sunt foarte tulburata si nu-mi gasesc un echilibru.

26-31 dec 1988 ... Afectata ma simt de discutia avuta cu Ion.....

1989

23 ian Dimineata xeroxez opera lui Ion si i-o dau lui Pelin.... acum abia incepe asteptarea.... [e vorba de textul: <https://www.piatauniversitatii.com/news/editorial-924-2005-3>]

15-21 mai

Două cazuri, două mişcări, două personalităţi politice , îmi vor da mult de furcă pentru a le trata în lumina adevarului istoric: LANC si garda de Fier. Acum ştiu că istoriografia noastră le-a tratat mai mult decit superficial si dogmatic, Dar mai stiu si ca in epoca, politicienii le-au tratat la fel. ... dovedind o miopie condamnabilă. Oricum, nici vorbă de absenţa doctrinei, a programului , a acţiunii politice. Din contra. Si totusi afara de anti-semitism si anti-capitalism

, cele doua miscari au mute puncte de vedere diferite. Asta ar trebui sa surprind in carte si simt nevoia ca la AC Cuza sa-i sondez trecutul politic alaturi de Iorga , pentru ca , cel care a parasit doctrina si partidul a fost Iorga (asa simt) nu A C Cuza. El a ramas, fosila vie, a unui tip de politician roman de pina in 1918. Cred ca pentru el timpul s-a oprit in loc ... inainte de primul razboi.[]

5 iunie Citesc revista cultului mozaic pe ultimele aparitiisi mai aflu pe unde a mers Moses Rozen si ce evrei au mai luat premii internationale. Rozen la Moscova, SUA, Anglia.; premii cu fãrașul de la oricine și orice țară care le acordă.

1990

6 apr.'90, vineri

M.Pelin a scris acea aluzie în "Baricada" cu documentele avute de la mine (Basarabia) când a plecat în Italia. Vorbesc cu el .Tare .Dur. Tranșant. Încearcă să se scuze .

Nu-i accept scuzele. Îmi propune întâlnire Nu i-o refuz.

Îi mărturisesc chiar un gând: poate îl determin să sară din "barca" nenorocită în care s-a îmbarcat.

Scriu, sub furii amare de "pelin ". De ce, cum, de cine, despre Antonescu?

pe care sper să i-o dau lui Huică s-o plaseze la "Expres"

(cum mi-a cerut și cum i-am promis)

2015

8 iul **LD** toata dimineata cu Geta istoriografa/ problema evreiasca in Romania [material aruncat ulterior, integral]

1 august dupa o zi grea.... Legea impotriva legionarismului.....

2016

26 mai

Inventar bibliografii problematice. ... ca sa ma aflu in treaba, sa-mi Memoria, sa fiu poate de folos cuiva.....Ieri bibliografia genocidului comunist.Azi istoria antisemitismului in Romania.maine poate – miscarea legionara.